

Dispositionsret, som vindes derover, og det skal jeg meget gjerne indrømme har nogen Værdi, men det har ikke en saa stor Værdi, at Fæstere derved skulde paa eensgang betale Eiendommen som fri i Handel og Wandel, og ikke vinde nogen som helst anden Modifikation end den, han allerede har vundet ved sit Fæstebrev; thi saa bliver Sagen jo ikke anderledes, end naar man sætter Gaarden til Auction ved Fæsteledighed og tager den bort fra vedkommende Familie, og saaledes hæver den hele Tradition. Det er det, man forsøger, det er netop det Forsøg, som gjentagende er blevet gjort af Godsbesiddere, og hvorom Kampen drejer sig. Besidderne have villet confiscere hele den Indskrænkning, der er i Fæstegodset, til Fordeel for sig og putte Værdien deraf i deres egen Lomme, og nu vil Regjeringen prøve paa at give Exempel paa det Samme. Det er i ganske ligefremme og simple Udtryk viist, hvorledes Sagen staaer. Jeg kan forstaae, at Regjeringen ikke vil komme til Afgjørelse af denne Sag med Hensyn til det saakaldte private Gods, og det er kun delvis privat, men at Regjeringen skulde ved det, som den selv handler med, ville give det sletteste Exempel, der her kan gives, og prøve paa at tage bort fra Landalmuen det, som gjennem Aarhundreder er sikret den, dels ved Lovgivning og dels ved Traditionen, det kan jeg ikke forstaae, det er mig ubegribeligt. Der som jeg ikke havde seet Ting, der vare ligesaa gale før, saa skulde jeg troe det ganske umuligt, men jeg skal for mit Vedkommende haabe, at der bliver gjort en Modstand derimod til det Yderste, og det er gjerne muligt, at det ærede Medlem, som talte sidst, har gjort, hvorfor den ærede Minister har Noget imod denne Lov.

Juslitsministeren: Jeg kan ikke være enig med de to sidste ærede Talere. (Tilføje: Det troer jeg nok.) Regjeringen antager ikke, at der her er Spørgsmaal om at give nogen Gave til de nuværende Fæstere af de offentlige Stiftelsers Gods; de have intet Krav paa nogen Gave. Regjeringen har ikke isinde at behandle dem og har ingensinde behandlet dem paa nogen ubillig Maade. (Tilføje:

ning: Jo.) Nei! Naar en Fæstegaard har været ledig og der har været Spørgsmaal om at sælge den, og Børnene ikke have kunnet blive at sidde ved den, saa er der overladt dem $\frac{1}{2}$ Deel af Kjøbesummen; dette er skeet fra Regjeringens Side i flere givne Tilfælde. Men naar den ærede Taler igjen idag er kommen tilbage til Frdg. af 13de Mai 1769 og atter idag har udtalt det som Noget, der var absolut urigtigt at betragte Fæstegaardene, naar de bleve fæsteledige, som fri Eiendom, og at sætte dem til Auction, saa maa jeg, hvad den første Betragtning angaar, gjensælbe i Tingets Grindring den Diskussion, der sandt Sted angaaende Sagen af det Graasbrødre Hospital tilhørende Bøndergods, under hvilken det blev udtalt, at Frdg. af 13de Mai 1769 var en Blanding af en Lov og en administrativ Instrux til vedkommende Øvrigheder, og netop den §, som den ærede Taler idag citerede, nemlig § 7 i bemeldte Forordning, er kun en Instrux for vedkommende Bestyrere af de offentlige Stiftelsers Gods, en Instrux, som den enevaldige Konge kunde forandre i samme Minut, som han havde givet den, og som ogsaa gjentagne Gange er bleven forandret. Jeg husker ikke den Masse Resolutioner, der eksistere denne Gjenstand betræffende, og hvorved det snart er befalet, at Fæstegodset skal sælges, og snart befalet, at det ikke skal sælges; men jeg skal citere den ærede Taler tvende Rescripter i den Anledning. Det ene er et Rescript af 19de Mai 1809, der befaler Bestyrerne af offentlige Stiftelsers Gods, at, saasnart en Gaard bliver fæsteledig, skal den sættes til Auction, og dengang var der aldeles ikke Tale om at indrømme Fæstere nogen Deel af Kjøbesummen; det skete i 1809, da Staten sandsynligvis trængte til Penge, — de Penge, der indkom fra de offentlige Stiftelser, bleve satte i kongelige Obligationer og indsatte i Statskassen. Da Eiendomspriserne sank og da man altsaa ikke opnaaede noget væsentligt Udbytte ved at sælge Fæstegodset, blev der givet en ganske modsat Bestemmelse. Rescriptet af 21de Juli 1822 befalede, at der aldeles intet Fæstegods maatte sælges, at der skulde standfæses med Salget, og at der intet Salg maatte finde Sted, med min-